

Dohnányi 1944-ben elhagyta az országot, ahová hamis vádak miatt soha nem tért vissza. Filharmonikusai hívek maradtak hozzá haláláig, 1960-ig nem választottak új elnök-karnagyot. 1960-ban *Ferencsik Jánost* választották erre a posztra. Őt *Koródi András*, *Erich Bergel*, majd *Rico Saccani* követte.

Addigra a Társaság nem volt már egyedüli főszereplője a főváros szimfonikus koncertjeinek. Felnőtt mellé az Állami Hangversenyzenekar, a mai Nemzeti Filharmónia és megalakult a Rádiózenekar, mely különösen a kortársi zene megismertetésére specializálódott. Majd létrejött a Fesztiválzenekar is. Az operaházi tagokból verbuválódott filharmonikusokkal szemben az utóbb említett három együttes kizárólag koncert-muzsikálással foglalkozik. Ez jelentős erőfeszítésre készítette a Filharmóniai Társaságot: nagy kihívásnak kellett megfelelnie, hogy bebizonyítsa létjogosultságát. Szerencsére, a Filharmonikusok megtalálták önálló stílusukat és hangjukat. Mint Erkel Ferenc tette: műsorukat klasszikus és romantikus alapokra építik, ebben a világban azonban sok új felfedezésre vállalkoznak. És, óvatos adagolással vállalják az újabb magyar szerzők népszerűsítését is, Szokolayig és Petrovicsig.

Szívből kívánom Magyarország másfél százada működő, tehát legnagyobb múltú zenei társaságának, hogy ebben a nemzeti és nemzetközi szellemben folytassa nevelő és gyönyörködtető tevékenységét a következő másfél évszázadban és tovább is.

Bónis Ferenc

(Elhangzott, A Magyar Örökség-díj átadó ünnepségen, 2010. június 19-én)

Magyar Örökség-díj átadás 2010

„A Magyar Örökség Díj 1995-ös megalapítása óta hivatásának tekinti azoknak az értékeknek a felmutatását, amelyek a múltban és a jelenben egyaránt hozzájárultak a megújulás reményét fenntartó nemzeti önbecsülés erősítéséhez, gazdagításához. 1995 decembere óta, immár 15 éve jövünk össze negyedévenként az Örökség Díj átadási ünnepségekre.”

E szavakkal kezdte megnyitó beszédét *Hámori József* professzor a Bizottság elnöke, a Magyar Tudományos Akadémia Dísztermében, 2010. június 19-én.

Ez alkalommal is, a beérkezett ajánlások közül a bíráló bizottság hét kitüntető címre tett javaslatot arra, hogy a zsűri döntése alapján nevük bekerüljön az Aranykönyvbe, a „Magyarság Láthatatlan Szellemi Múzeumába.” Az első díjazott: „Erkel Ferenc Életműve és az általa alapított Budapesti Filharmóniai Társaság Zenekara”, laudátor: *Dr. Bónis Ferenc* zenetörténész.

Ezt követően *Juhász Judit* levezető elnök, felkérte *Erkel Tibor* urat és unokáit az oklevél és az érem átvételére. A teremben helyet foglaló Filharmóniai Társaság tagjaiból alakult vonósnégyes, játszott több alkalommal *Weiner Leó – Bartók Béla: Gyermekeknek átíratából*.

A magyar oktatási hagyományokat két díjjal ismerték el. Elsőként hangzott fel a „A Burg Kastl Magyar Gimnázium fél évszázados nevelő tevékenységét” méltató laudáció az iskoláról, mely fél évszázadig teljesített honmegtartó missziót. A Gimnázium 1958-ban nyitotta meg kapuit Bajorországban a második világháború után külföldre szakadt és az 1956-ban menekült magyar diákok részére, és biztosította a magas színvonalú anyanyelvi oktatást. A Gimnázium 2006-ig működött. A volt diákoknak – akiknek egy csoportja részt vett az ünnepségen – közös összefogással, további céljához tartozik, hogy többek között a „Múlt a jövőért” jótékonyági akció keretében anyagi és morális támogatást nyújtsanak a határon túli régiókban élő rászoruló magyar diákoknak.

A másik díjazott „A Kárpát-medencei magyar középiskolák nemzetmegtartó szellemisége”. Bár ezer éves múltra tekint vissza a magyar oktatásügy, csak az 1867-es kiegyezést követően egy évvel hirdethette ki a magyar országgyűlés az általános és kötelező népiskolai törvényt, majd néhány évre rá, 1888-ban a középiskolai törvényt, s később megalkotta a többi középfokú szakoktatási intézményre vonatkozó szabályt. Az utóbbiak lényege, hogy egységesen szigorú szemléletmódot alakított ki a Kárpát-medence valamennyi, a magyar oktatásügy irányítása alá tartozó, magyar és nem magyar tannyelvű középfokú oktatási intézmény számára.

A közönség számára vetített képekkel mutattak be néhány szép, – többnyire 100 esztendősz levelezőlapon – fennmaradt középiskolai és szakképző épületet, illusztrálva a középfokú oktatási intézmények fenntartóinak sokszínűségét, hiszen nem csak az állam, a városok és községek tartottak fenn ilyen intézményeket, hanem a különböző felekezetek és szerzetesrendek, sőt magánszemélyek is. Az egyes iskolatípusok is változatosak voltak: különböző gimnáziumok, reáliskolák, polgári iskolák, felsőbb leány- és fiúiskolák, az egyes szakmák felső ipariskolái, felsőkereskedelmi-mezőgazdasági szakiskolák, középfokú gazdasági tanintézetek és mások. Ezek mind nívós iskolák voltak és hosszan sorolta a laudátor azokat az európai híró neves magyar személyiségeket akik a különböző iskolákban végeztek.

„Igaz emberek igaz tanításai, s a nemzeti nyelv fennmaradásáért vívott harcuk nagyban segítették a magyarság fennmaradását. Minden tisztelet az igaz úton haladóknak, hiszen nekik köszönhető, hogy továbbra is az 1888-as középiskolai törvény szellemében működnek a Kárpát-medence magyar tannyelvű középiskolái, s hogy kultúránk, nyelvünk újra régi szépségben kezd ragyogni.” E szavakkal fejezte be laudációját *Dr. Gazda István* tudománytörténész. A kitüntetést *Hoffmann Rózsa* oktatási államtitkárnak adták át.

A következő díjat „Hódmezővásárhely kultúraőrző- és teremtő tevékenysége”, *Jókai Anna* a Bíráló Bizottság tagja hirdette ki, megemlítve, hogy a város úgy őrzi múltját, hogy a jövőnek is ad. – Hód és Vásárhely nevét az oklevelek a 13.században említik először. 1282-ben a Képes Krónikából is ismert hód-mezei csatában Kun László legyőzte a betörő kunokat, de a korszak szokásával ellentétben a vesztesek egy részét a település befogadta. Mezővárosi rangot 1446-ban Hunyadi Jánostól kaptak. – A továbbiakban a laudátor *Szenti Tibor* író, néprajzkutató vázolta a város történelmi múltját, a történelmileg kialakult tanyavilág jelentőségét, a város sokrétű kultúráját, hosszan sorolva Vásárhely jeleseit, és a legnemesebb iskoláztatás hagyományait. Több példával illusztrálta a város befogadó készségét, melynek legutóbbi megnyilvánulása, mikor a 2004. decemberi fiaskót szenvedett népszavazást követően az önkormányzat meghirdette a „Hódmezővásárhely Tiszteletbeli Polgára” címet.

A Magyar Örökség Díjátadó ünnepségén a díjazott városból nagy küldöttség vett részt, akik szívesen váltottak szót a többi jelenlévővel. Így jutott tudomásomra a „befogadó város” egy szép zenei eseménye is, amit megoszthatunk az olvasókkal.

Zágoniak vendégszereplése Hódmezővásárhelyen (fotó: Palócz Imre)

2010. április 23-án Hódmezővásárhelyen együtt tartott nagyszerű kórushangversenyt a *zágoni Mikes Kelemen Vegyeskar* és a vendéglátó *Városi Kórus Egyesület Vegyeskara* a Belvárosi Katolikus Templomban. Másnap a Városháza Dísztermében a zágoni vendégek, polgármesterükkel, Kis Józseffel az élen, dr. Kószó Péter alpolgármestertől és a határon

túli magyar kapcsolatokért felelős *dr. Berényi Károly* tanácsnoktól vették át a Hódmezővásárhely Megyei Jogú Város tiszteletbeli polgárságát igazoló okleveleiket. A Kárpát-medence két egymástól távoli vidékén élő magyarjai között létrejött kapcsolat Borsos Annamária zongoratanárnő, a Hódmezővásárhelyi Kórussegylet elnökének ismeretsége révén jött létre.

2009 júliusában a zágoni falunapok eseményeire hívták meg elsőként a dél-alföldi város kórusát, a Mikes-kúriával szemben felállított II. Rákóczi Ferenc fejedelem mellszobrának avatójára. A vendéglátó kórus karnagya *Bokor Emma Mária* ismertette a kórus múltját. A történelmi és irodalmi nevezetességekről ismert városban 1881-ben alakult a *Zágoni Dalkör*. Később Zágoni Dalárda néven működött, és ezelőtt 15 évvel vette fel a *Mikes Kelemen Vegyeskar* nevet. Alapítványt alakítottak és elkötelezetten ápolják zenei anyanyelvüket.

2010 tavaszán a zágoni kórus 20 tagja viszonzhatta a látogatást. Az ötvenezer lakosú mezőváros patinás tanácstermében vették át az összehozásunkat igazoló oklevelet a zágoniak, és a kórus együtt énekelte el a vendéglátó karnagy *Búza András* vezényletével Vörösmarty megzenésített himnuszát, a Szózatot. A Városháza kapuján kilépve a Kossuth térre, már a város tiszteletbeli polgáraiként igyekeztek a Péczely Attila Zeneiskolába, ahol kezdődött világhírű zongoraművésznőnk, a vásárhelyi születésű *Hegedűs Endre* koncertje.

A három napos hódmezővásárhelyi vendégeskedés után hazaindulva meghívást adtak át a háromszékiek: ezután ismét a vásárhelyiek a sor – július 4-re Zágonba, kórustalálkozóra várják őket...

Márkusné Natter-Nád Klára

Pécsváradtól a Magyar Örökségig

A fenti címmel szervezetünk kétnapos programot – az **Andor Ilona Baráti Társaság Kodály Kórusa** (elnök / karnagy *B. Horváth Andrea*) – bekapcsolódva az EKF 2010 rendezvény sorozatába. Hangversenyekkel névadóinkra emlékeztünk és emlékeztettünk, így **Andor Ilonára** a nemzetközi hírű Liszt és Magyar Örökség díjas zenepedagógusra aki, 1904-ben **Pécsváradon** született, immáron a város díszpolgára, majd Pécsen tanított aztán a fővárosban folytatta kórusnevelő tevékenységét.

Nem vagyunk a dátumok rabjai, nem hiszünk abban, hogy csak akkor kell emlékezni amikor kerek az évforduló, hanem mindennapjaink és műsoraink fontos vonala ez a tevékenység, mert a kórus több mint hatvan éve kapta meg az engedélyt a névviselésre Kodály Tanár Úrtól! Pécsvárad és Pécs összekötődik gondolatainkban, előbbi alapítókarnagyunk – Andor Ilona – szülővárosa, utóbbiban pedig a Leővey Klára Gimnázium a közös